Ankenævnet for Forsikring

914/13

Den 22. april 2013 blev i sag nr. 83.236:

xxx xxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxx x

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning i Nordea Pension. Han klager ved sin faglige repræsentant over, at selskabet har afvist at yde dækning for tab af erhvervsevne efter den 1/4 2012.

Selskabet har afvist at yde dækning med henvisning til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis klagerens erhvervsevne nedsættes til 1/2 eller mindre af den fulde erhvervsevne. Der er en karensperiode på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1955, er udlært rørlægger og blikkenslager og har taget en gas-, vand- og sanitetsmestereksamen.

Det fremgår af sagen, at selskabet den 5/4 2011 modtog klagerens ansøgning om udbetaling af ydelser ved tab af erhvervsevne, hvori han oplyste, at han den 14/8 2009 fik piskesmæld, da han blev ramt af et rør på halsen. Som følge heraf havde han været sygemeldt siden den 1/7 2010 og oplevede stivhed i nakke og skulder.

Selskabet tilkendte ved brev af 24/8 2011 klageren midlertidige ydelser fra karensperiodens udløb den 1/10 2010 og frem til den 1/2 2012. Ydelserne blev forlænget til den 1/4 2012, fra hvilket tidspunkt selskabet vurderede, at klagerens generelle erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen.

Til brug for din vurdering af sagen har selskabet modtaget en række lægelige og kommunale oplysninger, hvoraf nogle af oplysningerne gengives/omtales i det følgende:

En neuropsykologisk undersøgelse foretaget den 29/11 2010 viste bl.a. følgende:

"**Konklusion:**
På baggrund af undersøgelsen mener jeg således det kan konkluderes, at i neuropsykologisk henseende fremstår klienten, jfr. sagens øvrige akter, med en sygdom i halshvirvelsøjlen, men en eksakt diagnose vil være et rent lægeligt anliggende.
Klienten fremkommer med subjektive klager, specielt i neuropsykologisk henseende over svækket koncentration, indlæring og hukommelse, men rent test-psykologisk, ses præstationer som habituelt skønnet, d.v.s. indenfor middelområdet.
Klientens tilstand må nu i neuropsykologisk henseende anses for stationær.
Har ingen neuropsykologiske behandlingsforslag.
Som svar på stillede spørgsmål, mener jeg således det kan konkluderes, at klienten fremstår med en piskesmælds-lignende skade i nakken, uden testmæssige verificerbare dysfunktioner."

I neurologisk speciallægeerklæring af 2/3 2011 hedder det bl.a.:

"**Resumé**
Det drejer sig om en 55-årig rørlægger, der bortset fra tendens til hold i ryggen tidligere har været rask. Han var den 12.08. 2009 under arbejde udsat for halstraume, idet han med nogen kraft fik tungt metalrør mod forsiden af halsen. Dette medførte umiddelbart smerter på forsiden af halsen, og fra dagen efter hændelsen tilkom nakkesmerter med udstråling til højre skulder/overarm. Han har vedvarende siden været generet af smerter og stivhedsfornemmelse i nakken medens symptomer fra højre arm er forsvundet efter fysioterapibehandling i oktober/november 2010. Aktuelle gener består således i nærmest konstant smerter i nakken, stivhed i nakken med problemer specielt ved drejning mod venstre, hovedpine et par gange ugentligt medførende behov for analgetika og koncentrationsbesvær. I forbindelse med udredningsforløb på Center for Rygkirurgi i … skal der være foretaget MR-scanning af column cervikalis visende slidgigtforandringer. Der er blevet givet i alt 20 behandlinger ved fysioterapeut fordelt på 2 perioder (første periode umiddelbart efter hændelsen og anden periode efterår 2010). Herudover anvender undersøgte vedvarende smertestillende medicin. Tilstanden medførte umiddelbart ingen sygemelding men kun fravær i forbindelse med behandlinger. På grund af forværring i tilstanden har undersøgte været permanent sygemeldt fra den 01.07. 2010. På baggrund af dette er undersøgte opsagt fra job som rørlægger, og han står nu overfor afklarende forløb med arbejdsprøvning via kommunen.

Ved objektiv undersøgelse er der nedsat bevægelighed i columna cervikalis specielt svarende til rotation mod venstre og ekstension. Der er ømhed i højre side i den paravertebrale muskulatur og trapetziusmuskel. Den neurologiske undersøgelse viser normale forhold.

Konklusion
Undersøgte vurderes at have været udsat for distorsion i columna cervikalis ved hændelsen og har nu vedvarende gener herefter. Der må vurderes at blive tale om et varigt men med tendens til nakkesmerter om end tilstanden muligt fortsat kan forbedres noget med tiden. Erhvervsevnen er påvirket i erhverv med fysisk arbejdsfunktion inklusiv arbejdsfunktion med uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Diagnose
Distorsio columna cervikalis sequelae (følger efter forvridning i halshvirvelsøjlen)."

På grund af smerter i højre håndled blev klageren den 23/3 2011 undersøgt på hospitalet, hvor man konkluderede, at der var tale om dynamisk SL-ligament instabilitet. Muligheden for operation blev ved denne lejlighed diskuteret.

Klageren blev den 4/9 2011 undersøgt af en speciallæge i oto-rhino-latyngologi (øre-næse-hals), som i speciallægeerklæring af 15/9 2011 konkluderede, at klageren havde nedsat hørelse og tinnitus, men at prognosen var god, idet han ikke længere var støjeksponeret.

Af reumatologisk speciallægeerklæring af 2/11 2011 fremgår bl.a.:

"Aktuel status:
Patientens hovedproblem er fortsat smerter i nakken i midtlinjen og ud mod højre, og ud over højre skulderrunding, men ikke længere distalt. Smerterne er konstant til stede, men med vekslende intensitet. Patienten kan godt sove igennem under forudsætning af at der tages smertestillende medicin. Smerterne forværres ved kulde, ved arbejde med foroverbøjet lænd og nakke, og patienten har problemer med at dreje hovedet. Kan have ledsagende intermitterende spændingshovedpine. Patienten kan derfor ikke arbejde i akavede stillinger, og ikke som tidligere arbejde i eksempelvis lave kældre og andre rum med dårlige adgangsforhold. Patientens andet problem består i smerter i håndleddet, der er dog ikke hvilesmerter, men aktivitetsbetingede smerter, hvis patienten løfter genstande over ca. fem kilo. Patienten har vænnet sig til i stedet at bruge venstre hånd.

Funktionsstatus:
Patienten har ikke nogen problemer med at køre bil, tage tog eller spadsere. Patienten løber ikke pga. forfodsproblemerne. Patienten kan godt cykle på almindelig cykel med højt styr, men ikke på eksempelvis racercykel pga. nakkeproblemerne. Har ingen problemer med personlig hygiejne. Patienten har problemer med at støvsuge, da det giver anledning til øgede skuldersmerter, og kan heller ikke foretage en del havearbejde bl.a. hækkeklipning. Kan dog godt foretage mange andre gøremål i hjemmet. Patienten har tidligere spillet badminton, men kan ikke dette længere. Lystfiskeri giver også anledning til problemer fra nakke og skuldre. Patienten vurderer ikke der nogle sociale problemer som led i patientens nuværende tilstand. Patienten har svært ved at sidde stille i en stol over længere tid, og kan heller ikke udføre PC-arbejde på grund af generne.
…

Diagnoser:
Latin: DM54.2. Cervicalgia.
Dansk: Smerter i nakken.

Latin: DM42.9. Osteochondrosis columnae vertebralis uden specifikation.
Dansk: Slidgigtforandringer i nakken.

Latin: DM50.3. Degeneratio disci intervert cervicalis, anden form.
Dansk: Slidgigtforandringer i båndskiverne i nakken mellem C3-C4 og C6-C7.

Latin: DM47.9. Spondylose uden specifikation.
Dansk: Slidgigtforandringer i nakken mellem C3-C4 og C6-C7

Latin: Arthrosis uncovertebralis C5-C6 sin.
Dansk: Slidgigtforandringer med knogleudbygning omkring foramina mellem C5 og C6 på venstre side.

Latin: DH93.1. Tinnitus.
Dansk: Ringen for ørene.

Latin: DH.93.2. Perceptiv hørelidelse, anden.
Dansk: Nedsat hørelse pga. forandringer i det indre øre.

Desuden er patienten mistænkt for psoriasis og skal undersøges hos dermatolog i januar måned 2012.

Vurdering:
Patienten er tidligere rask da han pådrager sig en arbejdsskade som rørlægger den 12-08-2009. Patienten har siden haft vekslende smerter i nakken med let udstråling til skulderregionen. Patienten er undersøgt hos neurolog og ortopædkirurg, og man har fundet degenerative forandringer i nakken, men ikke noget operationskrævende. Patienten har fået behandling hos fysioterapeut, der har hjulpet på smerterne i armen. Patienten har som følge af sin lidelse nedsat arbejdsevne, og vil ikke længere kunne varetage sit tidligere job som rørlægger. Kan ikke arbejde i akavede arbejdsstillinger, og har også problemer med at sidde stille i længere tid, samt at arbejde med computer. Er blevet tilkendt fem procents men af arbejdsskadestyrelsen. Patienten har ikke nogle neurologiske udfaldssymptomer og tilstanden må betragtes som stationær.

Sideløbende hermed har patienten fået problemer med højre håndled, og bruger i perioder skinne til aflastning af håndleddet. Det foreligger ingen beskrivelse af røntgenundersøgelsen af håndleddet. Patienten har muligvis et håndeksem udløst af allergi overfor metaller og afventer afklaring af denne problemstilling. Patienten har lettere nedsat funktionsniveau i hjemmet. Med baggrund i røntgenfundene må man konkludere at der er et muligt organisk grundlag for patientens smerter. Det er meget sandsynligt at patientens høretab er erhvervsbetinget."

Af kommunens journalnotat af 19/12 2011 vedrørende indstilling til fleksjob fremgår bl.a.:

" Virksomhedspraktik:
Virksomhed:

5. 83.236

…
Periode: 08.08.2011 til 08.11.2011
Beskæftiget med/som: Alt mulig mand
Plan for arbejdstid:
[klager] startede praktikken med at arbejde 20 timer ugentligt fordelt på 4 timer dagligt og skulle herefter løbende forsøge at øge arbejdstiden mod fuld tid.
Skånehensyn: [Klager] måtte i praktikken ikke udføre fysisk krævende arm og håndbelastende arbejde.
Kort begrundelse for valg af praktikstedet: Praktikken blev valgt med baggrund i, at [klager] selv havde fundet praktikken hos … og det blev her vurderet, at der var mulighed for at tage de nødvendige skånehensyn til [klager], ligesom det var et arbejdsområde, hvor [klager] kunne bruge sin erhvervserfaring og kvalifikationer i det daglige arbejde.
Arbejdsopgaver i praktikken: I praktikken har [klager] arbejdet som alt mulig mand i virksomheden, hvor han har arbejdet med mange alsidige arbejdsopgaver. [Klager] brugte de første 4 dage ved computeren, hvor han skulle rådgive it-konsulenterne i forhold til, hvordan en hjemmeside kunne opbygges, således at det ville virke mest logisk for en evt kunde at finde de varer vedkommende havde brug for. Dette måtte han dog opgive, da han fik øgede smerter af i sin nakke af kontorarbejdet.

Herefter har [klager] arbejdet med forskellige forefaldende opgaver. Han har således arbejdet med:

- Ekspedition og vejledning af kunder i butikken
- Malet et lokale. Dette foregik med venstre arm.
- Lavet status på lageret
- Hjulpet til ved opsætning af udstillingsmodeller samt lavet sin egen udstilling i butikken.
- Hentet varer på lageret
- Kørt med varer
- Pakket varer
- Forefaldende oprydning
- Sorteret værktøj på værkstedet
- Arkivering og sortering af ringbind

Arbejdet har ikke været belastende for [klagers] højre arm, da han har haft mulighed for at gøre arbejdet i sit eget tempo og tage de pauser han har haft behov for. [Klager] fortæller, at arbejdsopgaverne har passet godt til hans skånehensyn og han har været rigtig glad for at være i praktikken.
Faktuelle skånebehov: [Klagers] beskrevne skånehensyn er blevet tilgodeset i praktikken, hvor [klager] har forsøgt at udføre alle de arbejdsopgaver, som han er blevet tildelt, men hvis der er noget der har været for fysisk hårdt for ham at udføre, så har han været god til at sige fra over for dette. Praktikken har desuden vist, at det er vigtigt for [klager], at han har mulighed for at have varierende arbejdsstillinger således, at han ikke skal stå og sidde i for lang tid af gangen.
[Klager] kan ligeledes ikke udføre ensidigt gentagne arbejdsopgaver og han skal samtidig have mulighed for at udføre arbejdet i sit eget tempo samt holde de pauser han har behov for i løbet af dagen.
Det er ligeledes vigtigt at [klager] ikke skal stå i en foroverbøjet stilling, da dette giver ham smerter i nakken.
Fremmøde:
Ud af mulige arbejdsdage: [Klager] har i praktikken ikke haft nogen fraværsdage. Arbejdsydelse/arbejdsmængde/effektivitet:.
… vurderer, at [klagers] arbejdsevne er nedsat til ca. 60 % i forhold til en ordinær ansat. Dette skal ses i forhold til [klagers] skånehensyn samt hans deraf nedsatte arbejdstempo.

Arbejdstid/udvikling i timetal: [Klager] påbegyndte praktikken med at arbejde 20 timer ugentligt fordelt på 4 timer dagligt fra 08.00 - 12.00. Ved første opfølgningssamtale oplyste han, at dette timeantal var for højt for ham, da han var meget træt når han kom hjem, ligesom han har øget sit forbrug af smertestillende piller. Det blev derfor aftalt at forsøge at nedsætte hans timeantal til 17½ time ugentligt fordelt på 3½ time dagligt. Ifølge [klager] gik det herefter væsentligt bedre. Han oplevede her, at han ikke længere var så udmattet når han kommer hjem, selvom han fortsat skulle hvile i nogle timer. [Klager] arbejdede derfor den resterende del af praktikken 17½ time ugentligt.
…
Det vurderes samlet set at [klager] i afklaringsforløb på Revahuset har præsteret 17,5 timer ugentligt fordelt over 5 dage. [Klager] har ikke afholdt ordinære eller ekstraordinære pauser på en arbejdsdag fra kl. 8.-11.30. [Klagers] effektivitet på en 3,5 timers arbejdsdag vurderes at være cirka 60 % i forhold til ordinært beskæftigelse, svarende til et ugentligt timetal på cirka 12 timer."

Arbejdsskadestyrelsen traf den 28/8 2012 afgørelse om, at arbejdsskaden den 12/8 2009, hvor klageren blev ramt af et rør på halsen, havde medført et erhvervsevnetab på 25 % ud af et samlet erhvervsevnetab på 50 %.

Af klageskemaet, som er underskrevet den 7/9 2012, fremgår bl.a.:

"Skadelidte har følgende fysiske gener/skader som virker erhvervsbegrænsende:
- Nakkesmerter, - følger efter distorsion af nakkehvirvlerne samt degeneration (bilag …)
- Slidgigt i højre håndled, - går med skinne (bilag …)
- Hørenedsættelse som følge af arbejde i støj (bilag …)
- Tinnitus, - sandsynligvis som følge af nakke-traumet (dette skal afklares yderligere) (bilag …)
- Psoriasis på hænder og fødder (behandles med metrotrexat) (bilag …)

Skadelidte var ikke i stand til at fortsætte i sit hidtidige erhverv i et VVS-firma. Skadelidte er uddannet rørlægger, blikkenslager og har vvs-mestereksamen. … kommune har herefter foretaget en relevant afklaring af [klagers] arbejdsevne, og har i den forbindelse blandt andet haft [klager] i virksomhedspraktik hos virksomheden …, hvor skadelidte kunne udnytte sine erhvervsmæssige kompetencer og viden, men samtidig få opfyldt sine fysiske skånebehov. Der er som afslutning på praktikken udarbejdet en 'Afmeldingsskrivelse' (bilag …)

Nordea Liv og Pension har truffet sin afgørelse på grundlag af en på deres anmodning udarbejdet speciallæge-erklæring. Denne vedlægges som bilag …
…
2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
Nordea skal anerkende at [klagers] erhvervsevne er nedsat med halvdelen eller mere, og derfor genoptage udbetalingen af invalidepension samt give præmiefritagelse med tilbagevirkende kraft fra 1. april 2012."

Selskabet har i brev af 30/10 2012 til nævnet bl.a. anført:

"**Nordea Liv & Pensions afgørelse**
Til klagen skal vi anføre, at vi fastholder vores afgørelse. Vi har i en periode vurderet forsikredes erhvervsevne midlertidigt i forhold til hans tidligere erhverv som rørlægger. Når tilstanden

har bedret/stabiliseret sig i sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes, er det ikke længere erhvervsevnen i forhold til det konkrete erhverv men i forhold til generelt erhverv, der udgør grundlaget for, om forsikrede fortsat er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension.

Det fremgår af speciallægeerklæring af 2. november 2011 fra speciallæge i reumatologi overlæge …, at der er fundet slidgigt i nakken, men at det ikke er noget operationskrævende, og at forsikrede kan sove igennem, hvis han tager smertestillende medicin. Smerterne i nakken forværres ved kulde og ved arbejde med foroverbøjet lænd og nakke. Han kan have ledsagende tilbagevendende spændingshovedpine. Forsikrede har problemer med at dreje hovedet, og han kan derfor ikke arbejde i akavede stillinger, herunder arbejde i kældre og steder med dårlige adgangsforhold, som han tidligere har gjort.

Det fremgår desuden af speciallægeerklæringen, at forsikrede får smerter i højre håndled, hvis han skal løfte over 5 kg., hvorfor han har vænnet sig til at bruge venstre hånd, men at der ikke er smerter, når hånden er i hvile. Den højre hånd aflastes desuden med en håndledsskinne. Forsikrede har ikke nogen problemer med at køre bil, tage tog eller spadsere, ligesom han kan køre på en cykel med højt styr. Han kan varetage mange funktioner i hjemmet med undtagelse af støvsugning og havearbejde som for eksempel hækkeklipning.

Det konkluderes i speciallægeerklæringen, at forsikrede ikke længere kan arbejde i sit tidligere erhverv som rørlægger, da han blandt andet ikke kan arbejde i akavede stillinger og også har problemer med at sidde stille i længere tid. Forsikrede har desuden udviklet håndeksem, formentlig på grund af allergi overfor metaller. Speciallægen angiver ligeledes, at der ikke er neurologiske udfaldssymptomer, og at tilstanden må betragtes som stationær.

På baggrund af speciallægeerklæringen vurderer vi, at forsikredes helbredstilstand er stabiliseret i en sådan grad, at vi kan vurdere hans erhvervsevne i generelt erhverv. Vi vurderer på den baggrund, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med halvdelen eller mere i et ikke-fysisk belastende arbejde.

I de tilsendte oplysninger fra … Kommune er medsendt kopi af neuropsykologisk undersøgelse af 30. november 2010, der er udarbejdet af specialist i neuropsykologi og psykotraumatologi ... I forbindelse med den neuropsykologiske undersøgelse er der lavet en række tests indenfor områderne koncentration, indlæring, hukommelse, sproglige færdigheder, perceptuelle færdigheder, abstraktion, eksekutive færdigheder, tempo og praktiske færdigheder. Indenfor alle disse områder findes der almindelige, alderssvarende resultater, og der er ikke fundet vanskeligheder med udførelsen af de foretagne tests.

Det fremgår af den neuropsykologiske undersøgelse, at forsikrede fremkommer med subjektive klager, men at 'Ved selve den neuropsykologiske testdel ses en helt almindelig opmærksomhed/koncentrationsevne vurderet over tid.' og 'rent test-psykologisk, ses præstationer som habituelt skønnet, dvs. indenfor middelområdet.' Ligeledes konkluderes det, at forsikredes tilstand 'må nu i neuropsykologisk henseende anses for stationær'. Neuropsykologen konkluderer slutteligt, at forsikrede lider af en 'piskesmælds-lignende skade i nakken, uden testmæssige verificerbare dysfunktioner.' De neurologiske klager forsikrede selv oplever, kan således ikke underbygges af de foretagne neuropsykologiske undersøgelser.

Egen læge har i mulighedsattest af 21. september 2010, som vi har modtaget fra … Kommune, angivet, at forsikrede skal undgå tunge løft og arbejde i akavede stillinger, samt at forsikrede ikke kan ligge og arbejde med hovedet drejet eller armene løftet.

Allerede ved den første opfølgning i kommunen den 25. august 2010 angiver forsikrede selv, at han fra egen læge har fået oplyst, at der kan blive varige skånehensyn i forhold til tunge løft og skæve vrid, hvilket vil gøre det svært at kunne klare hans hidtidige beskæftigelse. Han er derfor selv begyndt at gøre sig tanker om, hvad han så vil kunne klare. Forsikrede er således allerede på det tidspunkt selv af den opfattelse, at han ikke kommer tilbage til sit hidtidige job som rørlægger.

Det angives i de oplysninger fra … hospital, som vi fik fremsendt fra Det Faglige Hus den 28. marts 2012, at der er normalt udseende højre hånd med fuld bevægelighed i håndled og fingre. Det konkluderes, at der er tale om dynamisk SL-ligament instabilitet, som kan rekonstrueres ved en operation. En sådan operation er dog ikke blevet foretaget. Efter at have forelagt disse oplysninger for vores lægekonsulent, vurderer vi dog ikke, at dette nedsætter forsikredes erhvervsevne med halvdelen eller mere i ethvert erhverv, hvorfor vi fastholder vores afslag.

Det fremgår af de kommunale akter, der er tilsendt fra Det Faglige Hus, at forsikrede har været i virksomhedspraktik ved … i perioden 8. august 2011 til 8. november 2011. Forsikrede havde selv fundet denne praktik, og den blev valgt på baggrund af, at det var et arbejdsområde, hvor forsikrede kunne anvende sin erhvervserfaring og kvalifikationer. … er en VVS virksomhed ligesom den virksomhed forsikrede var ansat i forud for sin sygemelding. Dette tyder på, at der i valget af virksomhedspraktik er blevet lagt vægt på andre faktorer end de rent helbredsmæssige. Det helbredsmæssige er som bekendt det eneste kriterium, vi lægger vægt på i vores vurdering af hvorvidt forsikredes erhvervsevne er nedsat med halvdelen eller mere.

I virksomhedspraktikken måtte forsikrede ikke udføre fysisk krævende arm- og håndbelastende arbejde. Forsikrede har i virksomhedspraktikken haft forskellige forefaldende opgaver, hvor han har arbejdet med ekspedition og vejledning af kunder i butikken, malet et lokale, lavet status på lageret, hjulpet til ved opsætning af udstillingsmodeller samt lavet egen udstilling i butikken, hentet varer på lageret, kørt med varer, pakket varer, forefaldende oprydning, sorteret værktøj på værkstedet og arkivering og sortering af ringbind.

Det fremgår ligeledes, at forsikrede 'har et stort ønske om at komme til at arbejde som altmulig mand [...] da han føler, at arbejdet passer rigtig godt, til de skånehensyn han har, ligesom han kan bruge sine kvalifikationer og erfaring i job'.

Vi vurderer i samarbejde med vores lægekonsulent, der er speciallæge i ortopædkirurgi, at den foretagne arbejdsprøvning ikke er optimal, i forhold til de skånehensyn forsikrede har omkring nakke- og skulderbelastende arbejde. Forsikrede har i arbejdsprøvningen blandt andet skulle male et lokale, opsætte udstillinger i butikken, hente varer på lageret samt pakket og kørt med varer. Dette er opgaver, der alle indebærer en risiko for at belaste nakken og skulderen, ligesom det også er opgaver, hvor forsikrede er i risiko for at komme til at arbejde i akavede stillinger, hvilket er noget af det, han skal undgå jf. såvel speciallægeerklæringen fra overlæge … som mulighedsattesten fra egen læge af 21. september 2010, som vi har fået tilsendt fra … Kommune.

Vores lægekonsulent, der er speciallæge i ortopædkirurgi, vurderer på baggrund af det fremsendte omkring arbejdsprøvningen, at forsikredes nakkesmerter er hovedproblematikken, idet håndledsgenerne kun har betydning i fysisk belastende erhverv. På den baggrund finder han, at arbejdsprøvningen ikke lever op til de nødvendige skånehensyn, og vi konkluderer, at forsikrede ikke har påvist, at hans erhvervsevne er nedsat med halvdelen eller mere i ethvert erhverv.

I den klage over vores afslag, som vi modtager den 2. maj 2012, er medsendt uddrag af journal fra … Kommune, hvoraf det fremgår, at forsikrede den 19. december 2011 er indstillet til fleksjob. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at kommunens afgørelse om fleksjob ikke er afgørende for vores vurdering. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer, som hver vægter ligeligt. Helbredet udgør kun det ene element. I forhold til forsikringen er det alene det helbredsmæssige, der indgår i vurderingen af forsikredes erhvervsevne. Kriterierne for kommunens vurdering af arbejdsevnen er altså ikke sammenfaldende med kriterierne i Nordea Liv & Pensions forsikringsbetingelser.

Vi vurderer på baggrund af det ovenstående, at forsikredes erhvervsevne er nedsat, og at han har nogle skånehensyn i form af at undgå nakke- og skulderbelastende arbejdsopgaver, men vi vurderer ikke, at disse skånehensyn nedsætter hans erhvervsevne med halvdelen eller mere i ethvert erhverv."

Hertil bemærker klagerens repræsentant i brev af 7/11 2012 til nævnet bl.a.:

"Vedrørende skadelidtes håndledslidelse
Det er ikke korrekt når Nordea angiver (side 2, 7. afsnit), at skadelidte får smerter ved belastning med løft over 5 kg. Skadelidte har smerter ved enhver belastning af sit håndled, og har endog i visse tilfælde smerter i hvile, men *der udover* har skadelidte en lægeligt pålagt begrænsning mod at løfte over 5 kg.

Det skal i øvrigt i den forbindelse bemærkes, at den speciallægeerklæring, der er udarbejdet af …, og som ligger til grund for Nordeas afvisning af yderligere udbetaling, ikke er blevet sendt til skadelidte eller undertegnede til orientering eller kommentarer, men først blev fremsendt på anmodning, i forbindelse med forberedelsen af klagen i denne sag. Det har således ikke været muligt for skadelidte at påpege fejl eller udrede misforståelser.

På side 3, 6. afsnit, anfører Nordea, at der er tale om dynamisk SL-ligament instabilitet, som kan rekonstrueres ved en operation, hvilken dog ikke er blevet foretaget. Det skal bemærkes, at den beskrevne rekonstruktion efter speciallægens vurdering kun havde en meget lille chance for at lykkes, han angav således overfor skadelidte kun en chance på 10% for en succesfuld operation, med efterfølgende bedring af generne. Det var på dette grundlag at skadelidte fravalgte at blive opereret.

Vedrørende skadelidtes 'håndeksem'
Skadelidte har fået konstateret psoriasis. - Det man i første omgang mistænkte for at være overfølsomhed overfor metaller.

Vedrørende skadelidtes arbejdsprøvning
Nordea tillader sig (side 4, 4. afsnit) at vurdere, at den skete arbejdsprøvning ikke er optimal i forhold til nakke- og skulderbelastende arbejde. Desværre er det sådan, at det er meget svært at komme på nogen som helst arbejdsopgaver, som ikke på nogen måde belaster nakke og skulder! Grunden til at arbejdsprøvningen både af skadelidte og de - professionelle - ansatte på RevaHuset, blev vurderet som værende optimal, er, at skadelidtes primære behov er at kunne afveksle sine arbejdsopgaver og stillinger mest muligt. I sit afklaringsforløb havde skadelidte ikke nogle faste opgaver og ikke nogen deadlines. Skadelidtes fik lov at gå til og fra sine opgaver - og dermed de forskellige stillinger og belastninger, hvorved hans skånehensyn kunne imødekommes bedst muligt.

I øvrigt kan der ikke - uanset hvor meget Nordea ønsker det - ses bort fra skadelidtes skånehensyn i forhold til håndledsbelastning, hvilket derfor også har spillet ind på valget af egnet arbejdsprøvning. Nordea anfører (side 4, 5. afsnit) at 'håndledsgenerne kun har betydning i fysisk belastende erhverv'. Det har jeg *noget* svært ved at forholde mig til. Skadelidte har belastningsudløste håndledssmerter. Disse opstår ved enhver belastning - også almindelige dagligdags gøremål som eksempelvis tandbørstning, brug af bestik mv. Skadelidte kan ikke skrive på computer i længere perioder, - hvilket dog heller ikke er muligt af hensyn til hans nakke-gener. Jeg har således svært ved at komme på ansættelsesforhold af den såkaldte 'ikke-fysiskbelastende' art, som skadelidte men alle sine skånehensyn ville være i stand til at varetage.

Ydermere er det værd at bemærke at skadelidte på grund af sine gener - og også på grund af de smertestillende han må tage for at kunne klare sine smerter, udtrættes hurtigt. Som det står anført i afmeldingsskrivelse fra RevaHuset (bilag …), så måtte skadelidte - selv med en daglig arbejdstid på kun 3½ time og med en vurderet effektivitet på 60%, stadig hvile i 'nogle timer' når han kom hjem fra arbejde, og gå i seng kl. 21. Arbejdsprøvning har i forhold til dette været optimal, fordi skadelidte har befundet sig indenfor forholdsvis kendt territorium med varer og udtryk som han har kendskab til fra sit tidligere arbejde. Det må forventes, at hvis skadelidte i en alder af 57 år skulle til at lære et helt nyt arbejdsområde at kende ville han blive udtrættet i endnu højere grad.

Nordea anfører (side 3, sidste afsnit) at skadelidtes afprøvninger foregået i en virksomhed 'ligesom den virksomhed skadelidte var ansat i forud for sin sygemelding'. Dette er *ikke* korrekt. Det er forståeligt at Nordea måske ikke har stort kendskab til VVS-, blik- og rørlæggerbranchen, men man kunne dog forvente at de så undlod at konkludere på det, de ikke har kendskab til. Skadelidte er uddannet 'bygningsblikkenslager' og kunne som sådan arbejde indenfor såvel VVS, blik og rør-arbejde. Den virksomhed skadelidte arbejdede for på tidspunktet for sin sygemelding, var et VVS, blik og ventilationsfirma. Skadelidte *udførte* VVS og rørarbejde, han var ude hos private og virksomheder og montere og reparere, havde værktøj i hænderne, udførte arbejde i akavede stillinger (liggende på knæ, liggende på ryggen med armene over kroppen, stående med armene over hovedet), og havde fastsatte arbejdsopgaver hver dag, som skulle udføres. … er en *grossist-virksomhed* indenfor WS, rør, stål, værktøj, maskiner, tekniske artikler og hydraulik (ifølge deres egen hjemmeside, som er offentlig tilgængelig). Der udføres *ikke* VVS eller rørarbejde, men sælges reservedele og produkter generelt til VVS, blik og rørlæggervirksomheder.

Som det rigtigt påpeges, så har skadelidtes kendskab til branchen og produkterne spillet ind på valget af afprøvningssted, hvorved skadelidte hurtigst muligt kunne udføre flest mulige relevante arbejdsopgaver uden at skulle bruge tid på at lære et nyt arbejdsområde at kende, men dette har på ingen måde slækket på opfyldelsen af skadelidtes skånebehov!

<u>Vedrørende skadelidtes samlede tab af erhvervsevne</u>
Jeg er fuldt ud bekendt med - og har stor forståelse for, at der er forskel på den kommunale vurdering af arbejdsevnen og den forsikringsretslige vurdering af erhvervsevnen.

I denne sag har skadelidte følgende fysiske gener: nakke-skulder smerter, slidgigt i primært højre håndled, hørenedsættelse med tinnitus og psoriasis. Nordea skal foretage en samlet vurdering af alle geners indflydelse på skadelidtes erhvervsevne i ethvert erhverv. Alligevel ses Nordea alene at ville anse skadelidtes nakke-skulder smerter som erhvervsbegrænsende. Dette er fuldstændig ensidigt og urealistisk.

11. 83.236

Skadelidte har i forbindelse med sin arbejdsskadesag som følge af nakke/hals-traumet fået en afgørelsen om tab af erhvervsevne fra Arbejdsskadestyrelsen. Arbejdsskadestyrelsen laver en samlet vurdering af skadelidtes samlede tab af erhvervsevne - uden hensyn til den kommunale vurdering af arbejdsevnen, og når frem til at skadelidte har et samlet tab af erhvervsevne på 50%, hvoraf de 25% vurderes at stamme fra nakke/skulder, og de resterende fra henholdsvis håndled og hørelse. Afgørelsen vedlægges dette brev som sagens **bilag …**"

I brev af 29/11 2012 til nævnet har selskabet bl.a. anført:

"Vi skal dernæst bemærke, at vi ikke har en fast procedure, hvorefter vi fremsender kopi af de indhentede helbredsoplysninger. Men hvis forsikrede anmoder om det, fremsender vi naturligvis kopi af de helbredsmæssige oplysninger, hvilket også er sket i denne sag.

I relation til det af forsikredes faglige organisation anførte omkring hvorfor forsikrede har valgt ikke at blive opereret, skal vi bemærke, at vi ikke i vores vurdering har lagt vægt på, at forsikrede har valgt ikke at blive opereret. Vi har udelukkende vurderet, at forsikredes dynamiske SL-ligament i håndleddet ikke i sig selv er dokumenteret arbejdshindrende i et ikke-fysisk belastende erhverv.

Forsikredes faglige organisation mener, at det vil være svært at komme på nogen arbejdsopgaver, der ikke på nogen måde belaster nakke og skulder. Til dette skal vi bemærke, at selvom mange jobs vil være belastende for nakke, skulder og håndled i større eller mindre grad, så vurderer vi dog, i samarbejde med vores lægekonsulent, der er speciallæge i ortopædkirurgi, at en arbejdsprøvning og et arbejde som alt mulig mand i højere grad end andre erhverv vil være belastende, da forsikrede i jobbet som alt mulig mand varetager fysisk belastende opgaver.

Forsikrede har som led i sit arbejde som alt-mulig mand blandt andet har haft opgaver i form af status på lageret, ligesom han har hjulpet til ved opstilling af udstillingsmodeller, samt lavet egne udstillinger i butikken. Desuden er forsikrede beskæftiget med at hente varer på lageret og pakke disse, ligesom han foretager forefaldende oprydning og sortering af værktøj på værkstedet. Alle disse opgaver, er opgaver, der indebærer at han skal håndtere forskellige genstande, hvilket vil være belastende for hans nakke, skulder og håndled.
…
Det skal dernæst bemærkes, at det ikke er vores opgave at fastsætte, hvilket erhverv forsikrede kan få beskæftigelse indenfor, men det skal dog bemærkes, at det argument, forsikredes faglige organisation fremsætter omkring forsikredes alder og hans muligheder for omskoling, må betragtes som et socialt forhold, hvilket ikke tillægges betydning i vores vurdering. I den forbindelse skal det bemærkes, at det i den neuropsykologiske undersøgelse fra … af 30. november 2010 konkluderes, at der er helt almindelig opmærksomheds-/koncentrationsevne vurderet over tid, ligesom præstationen også er helt som habituelt skønnet, det vil sige indenfor normalområdet. Der ses således ikke at være helbredsmæssige hindringer for, at forsikrede kan omskoles til et andet erhverv.

Det angives i det fremsendte fra forsikredes faglige organisation, at vi i vores vurdering udelukkende ser på forsikredes nakke-skulder smerter i vurderingen af forsikredes generelle erhvervsevne. Dette er ikke korrekt. I vores vurdering har vi inddraget alle forsikredes helbredsmæssige gener, og vi har haft forelagt forsikredes helbredsoplysninger for vores lægekonsulent, der er speciallæge i ortopædkirurgi, og som ud fra disse har vurderet, at 'nakkesmerterne er hovedproblemet idet psoriasisproblematikken er betydningsløs og håndledsgenerne kun betydningsfulde i belastende erhverv.' Denne vurdering baseres blandet andet på speciallægeerklæring fra …, hvoraf det, i modsætning til det af forsikredes faglige organi-

sation fremsatte, fremgår, at der ikke er hvilesmerter i håndleddet, og at smerterne udløses, hvis forsikrede løfter over 5 kg. Der er således ikke lægelig dokumentation for, at der, som anført af forsikredes faglige organisation, er arbejdshindrende smerter ved enhver belastning, og i særdeleshed ikke for at disse efter en samlet vurdering af alle forsikredes gener nedsætter forsikredes generelle erhvervsevne med mere end halvdelen.

Der er i det fremsendte fra forsikredes faglige organisation medsendt kopi af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse vedrørende forsikredes erhvervsevnetab. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erhvervsevnetab ikke har betydning for vores vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne efter vores forsikringsbetingelser. Arbejdsskadestyrelsens vurdering af erhvervsevnetabet sker efter Erstatningsansvarslovens regler og med udgangspunkt i kundens indtægtstab, hvor vurderingen af erhvervsevnen i henhold til forsikringsbetingelserne først og fremmest er en helbredsmæssig vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne. Arbejdsskadestyrelsens vurdering kan derfor ikke sidestilles med vores vurdering."

Klagerens repræsentant har i brev af 27/12 2012 til nævnet anført følgende:

"Vedrørende skadelidtes arbejdsprøvning
Nordea konkluderer endnu engang, at skadelidtes arbejdsprøvning ikke har været optimal og udtaler sig om hvilke belastninger, den har indebåret. Dette til trods for at Nordea ikke har deltaget i afprøvningen - lige så lidt som deres lægekonsulent.

Skadelidte forklarer således:

Når jeg for eksempel kører ud med varer og der ikke er nogen kunde til at bære varerne, har jeg en anden med til at bære. Jeg har også hjælp fra ham til at bære alt andet tungt, så når jeg laver en udstilling, så er det kun at måle og opskrue små beslag til ophængning og ikke selve løftet. Jeg ekspederer heller ikke rør, varmtvandsbeholdere, toiletter, badekar og andet tungt, men udelukkende pakninger, plastfittings mm. som ikke vejer noget særligt.

Uagtet Nordea åbenbart er af en anden holdning, så må man formode, at den arbejdsprøvning, der finder sted i kommunalt regi, har til formål at sikre den størst mulige udnyttelse af skadelidtes erhvervsevne, og uden klare holdepunkter for det modsatte - hvilket der bestemt ikke er i denne sag - må dette lægges til grund for vurderingen af erhvervsevnen."

Afslutningsvis har selskabet i brev af 21/1 2013 til nævnet bl.a. anført:

"I brevet fra forsikredes repræsentant angives blandt andet, at forsikrede har en med til at hjælpe med at bære, når han kører ud med varer, og at han også har hjælp til at bære tunge genstande, når han laver udstillinger. Dette påviser efter vores vurdering netop, at afprøvningen, og den efterfølgende ansættelse i fleksjob, ikke har været optimal for forsikrede, da der er en del af de opgaver, han har i sit arbejde, som han skal have hjælp til at udføre. Ligeledes kan det ikke udelukkes, at der opstår situationer, hvor forsikrede for eksempel ikke har nogen med til at løfte tunge ting, og derfor er nødsaget til selv at lave de tunge løft.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at det ikke er forsikredes erhvervsevne i det konkrete erhverv, som er forsikret, men derimod forsikredes generelle erhvervsevne. Desuden er der, som tidligere anført, ikke sammenfald imellem den vurdering, som kommunen foretager, og vores vurdering, der udelukkende baserer sig på forsikredes helbredstilstand. At arbejds-

prøvningen vurderes at have været optimal i kommunalt regi, dokumenterer derfor ikke, at forsikrede opfylder forsikringsbetingelserne."

Af pensionsoversigten fremgår bl.a.:

"Særlige vilkår til forsikringsbetingelserne
Ret til fuld præmiefritagelse respektive udbetaling af fuld invalideydelse opnås, hvis erhvervsevnen nedsættes til 1/2 eller derunder af den fulde erhvervsevne."

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**A. Invalidepension og præmiefritagelse**

Generelt

Er forsikringen oprettet med ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse ved nedsat erhvervsevne, gælder følgende regler:

Forsikrede har ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse, hvis forsikrede får nedsat sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsat erhvervsevne, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Subjektive klager over smerter, gener o. lign., berettiger ikke til invalidepension og/eller præmiefritagelse, medmindre der ved lægelig eller anden helbredsmæssig undersøgelse kan påvises objektive tegn på, at erhvervsevnen er nedsat i tilstrækkelig grad.
…
Den omstændighed, at der tilkendes forsikrede en ydelse fra det offentlige, giver ikke i sig selv ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse.

Forløbet i forbindelse med vurderingen af den nedsatte erhvervsevne.

Første gang, der tages stilling til, om forsikrede er berettiget til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, vurderes den nedsatte erhvervsevne i forsikredes **nuværende** erhverv. Er erhvervsevnen i det nuværende erhverv nedsat i tilstrækkelig grad, er forsikrede berettiget til invalidepension og/eller præmiefritagelse i en periode, som fastsættes af selskabet.
…
Som nævnt vurderes i første omgang den nedsatte erhvervsevne i forsikredes nuværende erhverv. Når erhvervsevnen er stationær eller senest 18 måneder efter, at udbetalingen og/eller præmiefritagelsen er begyndt, er det ikke længere erhvervsevnen i det nuværende erhverv, der er afgørende for, om udbetalingen og/eller præmiefritagelsen kan fortsætte. Det afgørende er herefter, om den **generelle** erhvervsevne *er* nedsat. Ved den generelle erhvervsevne forstås erhvervsevnen i både forsikredes nuværende erhverv og i andre erhverv.

Ved vurdering af forsikredes nedsatte **generelle** erhvervsevne foretager selskabet også et skøn over, om forsikrede anses for egnet til omskoling eller uddannelse. Skønnes forsikrede

egnet til omskoling eller uddannelse, anses erhvervsevnen ikke for at være nedsat. Dog tages der i det konkrete tilfælde stilling til om, og i bekræftende fald med hvilke beløb, selskabet kan yde støtte under omskoling eller uddannelse."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige og kommunale oplysninger, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke på det foreliggende grundlag kan anses for nedsat med mindst halvdelen. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har stoppet udbetalingen af ydelser den 1/4 2012.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson